

Woezel & Pip^o Stop, hou op!

Vooraf

Het nieuwe boek van Woezel & Pip, *Stop, hou op!*, gaat over pesten. Dit prentenboek is in samenwerking met stichting Stop Pesten Nu gemaakt. Pesten is een gevoelig onderwerp en kan bij sommige kinderen emoties oproepen. Het kan fijn zijn om die kinderen op een rustig moment even voor te bereiden op de les. Het is altijd goed om per opdracht specifiek te kijken wat past bij jouw leerlingen en jouw klas of groep.

Lezen en praten

Laat de groep het prentenboek *Stop, hou op!* zien. Bekijk samen de voorkant en vertel dat het boek over pesten gaat. Bespreek met de kinderen waar zij aan denken bij het woord 'pesten' en hoe Charlie kijkt op de cover van het boek. Kijkt Charlie blij, boos of verdrietig? Hoe zou Charlie zich voelen? En wat doen Woezel, Pip en Buurpoes? Lees vervolgens het verhaal voor en laat de illustraties aan de klas zien. Start een kringgesprek over het verhaal. Denk daarbij aan de volgende vragen en elementen:

Wat gebeurde er precies aan het begin van het verhaal? Wat zei Buurpoes tegen Charlie?

Buurpoes pestte Charlie met de manier waarop hij woorden uitsprak. Hij zei 'koei' in plaats van 'koe'. Buurpoes vond dat Charlie 'babytaal' sprak.

- Hoe voelt het als iemand zoiets tegen je zegt?
- Wat zou jij hebben geantwoord als jij Charlie was?
- Charlie loopt uiteindelijk weg van de vriendjes. Is dat wel of geen goed idee?
- Waarom zou Buurpoes zo naar doen tegen Charlie? Waarom zou je iemand pesten?

Vlindertje moedigt Charlie aan om met Tante te gaan praten over wat er gebeurd is. Is dat slim van Vlindertje?

Bespreek met de klas dat je, als jijzelf gepest wordt, of ziet dat iemand gepest wordt, altijd naar de leerkracht of groepsleider toe mag gaan. Moedig de kinderen aan om peestsituaties te bespreken met een volwassene. Niemand verklikt iemand als je voor jezelf of voor een ander opkomt!

- Waarom zou je soms niet aan een volwassene vertellen dat je zelf gepest wordt of dat iemand anders gepest wordt?

Tante bespreekt samen met alle vriendjes dat het niet leuk is dat Charlie werd gepest. Woezel, Pip en Buurpoes zijn verbaasd. Het was toch een spelletje?

- Waarom zouden de vriendjes kunnen denken dat het maar een spelletje was? En is dat zo?
- Wat is precies het verschil tussen plagen en pesten? (Plagen is kort en onschuldig en pesten is hard en om te kwetsen.)

Tante laat de vriendjes een rollenspel spelen.

Zo komt iedereen erachter dat het helemaal niet zo leuk was wat er gebeurde. Buurpoes snapt nu dat Charlie zich naar voelde. Ze vindt het tenslotte zelf ook helemaal niet leuk als Tante haar na doet.

- Ook Woezel komt erachter dat hij niet zo lief was. Woezel zei niks, maar lachte wel mee. Is dat wel of geen pesten, volgens de groep? Waarom wel of niet?
- Pip deed helemaal niks, maar dat is ook niet lief volgens Tante. Waarom niet?

Misschien deed Pip wel niets omdat ze bang was dat Buurpoes ook over haar grapjes zou gaan maken.

Vlindertje spoort Charlie aan om naar Tante Perenboom te gaan. Maar Charlie is bang dat hij dan een klikspaan is. Hij wil de anderen niet 'verklikken'.

- Wat is dat, 'verklikken'? Is dat iets anders dan gewoon vertellen dat er iets naars gebeurd is?
- Leg de klas uit dat verklikken betekent dat je iets over iemand vertelt om diegene in moeilijkheden te brengen. Als je iets vertelt over pesten aan een volwassene, betekent dat dat je hulp zoekt wanneer jij of iemand die je kent verdrietig is, of zich onveilig voelt!
- Aan welke volwassene zou jij het vertellen als je gepest wordt, of ziet dat iemand anders gepest wordt?

Tante geeft goed advies aan het einde van het boek.

De volgende keer dat de vriendjes gepest worden, of zien dat iemand gepest wordt, kunnen ze 'Stop, hou op! Ik vind het niet leuk.' zeggen. Uiteindelijk maken de vriendjes het weer goed en spelen ze vrolijk verder.

- Waarom is het zo belangrijk om 'sorry' te zeggen na ruzies of pesterijen?

Vervolgens kun je de stap maken om gebeurtenissen over pesten in het leven van de kinderen zelf te bespreken.

- Wie heeft er weleens iets meegemaakt zoals Charlie uit het boek? Wat zeiden anderen toen tegen je en hoe voelde je je daarbij?
- Wat heb je toen gedaan? Ben je weggelopen zoals Charlie, of heb je, zoals Vlindertje, er iets van gezegd? Heb je het uitgepraat met degene die lelijk tegen jou deed?
- Wie heeft er zelf weleens gepest? En waarom deed je dat? Heb je toen 'sorry' gezegd?
- Wie heeft er weleens gezien dat een ander kind gepest werd? En wat deed jij toen?
- Hoe zorg je dat pesten stopt?

Spelen

In *Stop, hou op!* laat Tante de vriendjes een rollenspel spelen. Op die manier komen Buurpoes, Woezel en Pip erachter dat hun gedrag niet leuk was.

Rollenspel

Speel ook verschillende rollenspelletjes met de groep na. Eventueel kun je hier knuffels (bijvoorbeeld van de vriendjes uit de Tovertuin) voor gebruiken.

Speel verschillende scènes na

- Iemand pest en iemand wordt gepest. Er worden bijvoorbeeld spullen afgepakt. Degene die gepest wordt, komt voor zichzelf op en zegt 'Stop, hou op! Ik vind het niet leuk.' Wat zal degene die pest dan gaan doen?
- Iemand pest en iemand wordt gepest, en er is iemand die meelacht. Wat draagt degene die lacht precies bij aan het pesten? Hoe voelt dat, als er om je gelachen wordt en wat kan degene die gepest wordt ertegen doen?
- Iemand pest en iemand wordt gepest, en er is iemand die eerst niets doet. Wat kan degene die eerst niets doet, uiteindelijk toch doen om het pesten te laten stoppen? (Denk hierbij aan naar een volwassene toegaan.)

Emoties uitbeelden

Je kunt ook met je groep een spel over emoties spelen om meer inzicht te krijgen in de gevoelens van andere kinderen. Laat kinderen gevoelens als blij, boos, bang en verdrietig uitbeelden en laat de groep raden wat zij zien. Je kunt ook een tekenopdracht geven om een dier of een kind te tekenen met een bepaald gevoel. Leg uit dat gevoelens altijd serieus genomen moeten worden en dat alle kinderen gehoord moeten worden.

Stevig staan

Om kinderen te laten oefenen met voor jezelf opkomen, kun je een spelletje doen met zo stevig mogelijk staan. Kinderen die gepest worden kunnen de neiging hebben om passief of agressief te reageren, al dan niet met wraak.

Vertel de kinderen hoe je wél kunt reageren als je gepest wordt, of ziet dat iemand wordt gepest. Leg uit hoe je een stevige en weerbare houding aanneemt en hoe je goed voor jezelf op kunt komen als je iets naars overkomt:

- Kijk iemand aan, sta stevig op de grond.
- Spreek duidelijk, maak je goed verstaanbaar.
- Vertel de pester dat je niet wilt wat er gebeurt ('Stop, hou op! Ik vind het niet leuk').

Neem de tijd om samen te oefenen

- Vertel kinderen hoe moedig ze zijn als ze proberen om het pesten te voorkomen en/of te stoppen.
- Oefen het stop zeggen met de klas op drie verschillende manieren. Verdeel de groep in drieën en laat iedere groep bijvoorbeeld heel zacht, heel hoog of heel luid stop zeggen. Hoe voelt elke stop voor de kinderen? Wissel eens om. Hoe komen de verschillende manieren over bij de anderen? Voelt de groep het verschil?

Doen

Om een weerbare houding aan te nemen, is het belangrijk dat kinderen zelfvertrouwen hebben. In pestsituaties is zelfvertrouwen erg belangrijk omdat pesten met macht te maken heeft: macht over anderen, machtsverlies, machtsonevenwicht en misbruik van macht. Het is dus zoeken naar manieren om machtsonevenwicht recht te zetten en kinderen sterker te maken, waardoor de kans afneemt dat ze gepest zullen worden.

Het zelfvertrouwen kun je bijvoorbeeld vergroten door kinderen in het zonnetje te zetten. Knip een grote zon van geel papier uit en hang die op in de klas, of maak er een van een plastic bordje. Hang elke week een foto van een van de leerlingen erin om dat individuele kind 'in het zonnetje te zetten'. Laat de kinderen een complimentje bedenken voor de leerling die die week in het zonnetje wordt gezet.

In veel pestsituaties bij kleuters worden spullen afgepakt. Om leerlingen meer verantwoordelijkheidsgevoel voor spullen aan te leren, kun je een of meerdere leerlingen iedere week een taakje geven. Wie zorgt er bijvoorbeeld voor de knuffel van de klas, wie ruimt de poppenhoek op en wie zet alle blokken weer terug? Wie let erop of alle jassen netjes zijn opgehangen?

De eerste stap om te praten over pesten: bepaal in welke rol het kind zich bevindt. Reageer dan gepast zonder het vertrouwen van het kind te schenden.

Het kind is **SLACHTOFFER**, hij wordt gepest

- Steun het kind, luister naar zijn verhaal, leg de schuld niet bij hemzelf.
- Bespreek met het kind de stappen die je wilt ondernemen. Doe niets waar het kind absoluut tegen is. Probeer het te overtuigen.
- Houd een logboek bij met daarin wie het kind pest, wanneer en hoe er gepest wordt etc. Zo krijg je als leerkracht een duidelijk beeld van de situatie.
- Zoek samen naar manieren om op het gepest worden te reageren.
- Zoek vrienden, hobby's waar het kind zich wel goed voelt. Dat kan hem het nodige zelfvertrouwen geven.

Het kind is een **PESTER**, het pest anderen

- Ga na wat er precies gebeurt. Praat met het kind en zijn ouders.
- Leg het verschil uit tussen plagen (onschuldig en kort) en pesten (hard en om te kwetsen)
- Zeg duidelijk dat pesten niet kan. Nooit. Om geen enkele reden. Op geen enkele manier (uitsluiten, spullen stuk maken, slaan, uitlachen) Vraag het kind om onmiddellijk te stoppen.
- Wijs op het verdriet dat het pesten veroorzaakt. Probeer de gevoelens van het slachtoffer te verwoorden. Zo vergroot je het inlevingsvermogen van het kind.
- Geef hem kansen om het goed te maken.

Het kind is een **OMSTANDER**, een meeloper, het kijkt toe

- Vraag wat er precies gebeurt in de klas.
- Stimuleer het kind om jou als leerkracht de volgende keer zelf op de hoogte te brengen. Maak een verschil tussen 'klikken' en 'melden'. 'Klikken' doe je omdat je wilt dat iemand een straf krijgt. 'Melden' omdat je wilt dat iets ophoudt.
- Bespreek de stappen die jij wilt ondernemen. Doe niets wat het kind absoluut niet wil, maar zoek samen naar een oplossing: hoe kan het kind de volgende keer het beste reageren?

Deze uitgave is een samenwerking tussen Dromenjager, Uitgeverij Leopold en stichting **Stop Pesten Nu**. Meer informatie? Ga naar www.stoppestennu.nl

